

2. Андрейченко В. І. Діалектика виховання і самовиховання творчої особистості. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2009.- 238 с.
3. Анісімов Н.М. Інноваційна культура педагога. *Magister*. 1998. №3. С. 46-55.
4. Бондаревська О.В. Теоретико-методологічні питання вивчення формування педагогічної культури. *Формування педагогічної культури майбутнього вчителя*. Зб. наук. праць. Чернівці: Вид-во ЧНУ, 2009. С. 28-36.
5. Бордовський В. О. Інноваційні процеси в сучасній системі вищої педагогічної освіти. Київ: Педагогіка, 2008. 108 с.
6. Загвязинский В. И. Инновационные процессы в образовании и педагогическая наука: Сб. науч. тр.: *Инновационные процессы в образовании*. Тюмень, 2009. С. 5 – 15.
7. Іванчук Д.О. Інноваційна діяльність та її імітація в шкільній освіті. *Питання методології*. 2006. № 1 – 2. С. 102-108.
8. Найн А.Я. Інновації в освіті. *Педагогіка і психологія*. 2006. № 5. С. 10 – 19.
9. Хомерікі О. Г. Розвиток школи як інноваційний процес. Київ: Нова школа, 2004. 161 с.
10. Чечіль І.Д. Інноваційні процеси в школах України. Київ: Просвіта, 2007. 90 с.
11. Шамова Т.И. Инновационные процессы в школе как содержательно-организационная основа механизма ее развития: Методологические исследования. Москва: ФППК организаторов образования МЛУ, 2003. 201 с.
12. Юсуфбекова Н.Р. Загальні основи педагогічної інноватики: Досвід розробки теорії інноваційних процесів в освіті. Київ: Вища школа, 2011. 191с.

ЗАГАЛЬНА ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ОРГАНІЗМУ ПІДЛІТКІВ І ВПЛИВ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК НА ЙОГО РОЗВИТОК

Педоренко Е. Ю.

***Студентка факультету математики, фізики, комп'ютерних наук і технологій
Науковий керівник – доц. Холковська І. Л.***

Відбуваються демократичні перетворення в усіх сферах суспільства. Вони торкнулися і системи освіти, стратегічною метою якої є створення оптимальних умов для повноцінного розвитку особистості дитини. Останнім часом держава досить велику увагу стала приділятися вихованню особистості не тільки грамотної, але і, перш за все, здорової, оскільки стан здоров'я учнів значно погіршився. Міцне здоров'я сприяє успішності занять будь-яким видом діяльності, в тому числі і розумової. Спеціальні дослідження показали, що основною причиною низької успішності у 85% учнів є слабе здоров'я [5, 6].

Як відомо, в підлітковому віці відбувається активний фізичний ріст організму. Зростання (довжина тіла) – один з найважливіших показників фізичного розвитку. Відомо, що зростання триває до 17-19 років у дівчат і до 19-22 років у юнаків. При цьому періоди прискорення зростання перемежуються з періодами відносного уповільнення. Так, досить значне збільшення довжини тіла спостерігається в перший рік життя (в середньому на 25 см), потім у віці від 4 до 7 років і на початку періоду статевого дозрівання (він триває у дівчаток з 10 до 16 років, а у хлопчиків з 11 до 17 років) [3]. Як видно з змінюються і інші фізичні показники. Тому важливо, щоб в період інтенсивного фізичного розвитку підлітку були чужі шкідливі звички.

Перехід до підліткового віку характеризується глибокими змінами умов, що впливають на особистісний розвиток дитини. Вони стосуються фізіології організму, відносин, що складаються у підлітків з дорослими людьми і однолітками, рівня розвитку пізнавальних процесів, інтелекту і здібностей. У всьому цьому намічається перехід від дитинства до дорослості. Організм дитини починає швидко перебудовуватися і перетворюватися в організм дорослої людини. Центр фізичного і духовного життя переміщається з дому в зовнішній світ, переходить у середовище однолітків і дорослих. Відносини в групі однолітків будуються на більш серйозних, ніж розважальні спільні ігри, справах, що охоплюють широкий діапазон видів діяльності, від спільної праці над чимось до особистого спілкування на життєво важливі теми. У всі ці відносини з людьми підліток вступає, вже будучи інтелектуально досить розвиненою людиною і маючи в своєму розпорядженні здібності, що дозволяють йому зайняти певне місце у взаєминах з однолітками. Процес інтелектуального розвитку завершується дещо раніше, ніж процес формування молодої людини як особистості. Протягом трьох – чотирьох років навчання в старших класах школи оформлюється мотиваційна сфера людини, визначаються її особисті і ділові інтереси, виявляються професійні схильності і здібності.

Підлітковість – це найважчий з дитячих вікових груп, що представляє собою період становлення особистості. Тут складаються основи моральності, формуються соціальні установки, ставлення до себе, до людей, до суспільства. В даному віці також стабілізуються риси характеру та основні форми міжособистісного поведінки. Головні мотиваційні лінії цього періоду – самопізнання, самовираження, самоствердження. Тому часто, для того щоб утвердитися в середовищі однолітків, багато підлітків і долучаються до шкідливих звичок. На їхню думку, це робить їх дорослішими в очах однолітків.

У підлітковому віці учні прагнуть бути схожими на старших, іноді таке бажання стає настільки сильним, що підліток передчасно починає вважати себе вже дорослим, вимагаючи відповідного звернення з собою як з дорослою людиною. Бачачи прояв деяких якостей у дорослих або у тих, хто його старше, підліток починає їх наслідувати, це теж призводить до залучення їх до шкідливих звичок. Для хлопчиків – підлітків об'єктом наслідування часто стає та людина, яка поводить себе "як справжній чоловік", володіє силою волі, витримкою, сміливістю, мужністю, витривалістю, вірністю в дружбі. У дівчаток розвивається тенденція наслідувати тим, хто виглядає "як справжня жінка": старшим подругам, привабливим, що користуються популярністю дорослих жінок. Багато хлопчиків – підлітків уважно починають ставитися до занять фізичними вправами, спрямованих на розвиток витривалості, у дівчаток же переважає наслідування зовнішньої атрибутики дорослості: одягу, косметики, прийомів кокетування.

Бажаний образ "Я" у підлітків зазвичай складається з шанованих ними переваг інших людей. На жаль, в житті часто у підлітків виникають хибні уявлення про те, яким повинен бути "справжній чоловік" і "справжня жінка". На жаль, буває, що вони вбачають їх у тих, для кого притаманні захоплення шкідливими звичками. Підлітки починають сліпо їм наслідувати.

Багато підлітків прагнуть займатися самовихованням. Це особливо характерно для хлопчиків. Головним ідеалом для них стає ідеал мужності. Підлітки починають наслідувати героям фільмів і прочитаних книг. Але в даний час для багатьох знову ж героями стають аж ніяк не ідеальні люди. Телебачення сприяє

формуванню у підлітків шкідливих авторитетів: сильний красивий чоловік красиво "вживає" алкоголь і курить. І волею – неволею образ такої людини залишається в пам'яті підлітка. Багато хлопчиків починають займатися саморозвитком в собі необхідних вольових якостей особистості. Вони захоплюються іграми, де потрібна сила і мужність: бокс, боротьба, важка атлетика, хокей. Ставши звичними, заняття фізичною культурою і спортом в зрілому віці перетворюються на ефективний засіб підтримки працездатності і здоров'я, а корисні вольові якості особистості, що сформувалися і закріпилися в ході цих занять, потім переходять на інші види діяльності.

Таким чином, важливо сприяти прагненню в підлітків опанувати здоровий спосіб життя, це допоможе протистояти шкідливим звичкам. Оскільки в підлітків є прагнення виробити у себе корисні якості, важливо їм допомогти в цьому.

Одна з проблем сучасного суспільства – величезна кількість людей, що палять, в тому числі, зросла кількість підлітків-курців, які палять, щоб виглядати дорослішими, курять, щоб завоювати авторитет серед однолітків, палять з цікавості, за компанію, щоб схуднути, тому що це модно, що не замислюючись про наслідки, не думаючи про майбутнє. Деякі помилково вважають, що куріння мобілізує, допомагає зосередитися.

Деякі починають курити, надивившись реклами, добре, що зараз на телебаченні заборонена реклама сигарет. Хоча про чудодійні властивості пива продовжують говорити на всіх каналах, помилково вважаючи, що після 22-ї години підліток телевізор не дивиться.

Наслідкування іншим, відчуття новизни, бажання здаватися дорослими в кінцевому рахунку призводить до того, що погіршується здоров'я підлітків. Якщо людина почала палити в 15 років, то тривалість її життя зменшиться більш ніж на 8 років. Ті, хто почали палити до 15 років, частіше вмирають від раку, ніж ті, хто почав курити після 25 років [1, с.64].

Під впливом нікотину число серцевих скорочень зростає на 15 – 20% відсотків. Регулярне куріння змушує серце працювати з підвищеним навантаженням, що призводить, врешті-решт, до його передчасного зношування. При тривалому безперервному палінні (кілька сигарет підряд) пульс нормалізується лише після 30 хвилин [1, с.65]. Цей ефект призводить до збільшення швидкості проникнення нікотину в кров.

Тому підлітку, в якого відбувається формування внутрішніх органів, куріння шкодить особливо сильно. Завдає шкоди воно й оточуючим дітям, які є "пасивними курцями". Пасивне куріння збільшує на 10-30 відсотків ризик розвитку раку легенів [1, с.66]. Тому підліток повинен розуміти, що знаходиться поруч з тими, хто курить, також шкідливо для його здоров'я.

Хоча профілактиці завжди приділялося менше уваги, ніж лікуванню, зараз настає період, коли вивчення і розвиток методів запобігання тютюнопалінню знаходиться на підйомі. Можливо, найзначнішим фактором, що викликав цю зміну, є зв'язок проблеми наркоманії з проблемою СНІДу. Особи, що вживають наркотики внутрішньовенно, складають другу за чисельністю групу інфікованих ВІЛ в США і Європі. Крім того, вплив наркотиків у низці випадків може провокувати безладні статеві зв'язки, що збільшують ризик зараження СНІДом. 91% зареєстрованих у 2000 році ВІЛ – інфікованих – наркомани [6, с.14].

Отже, шкідливі звички мають медичні наслідки для самої людини і його майбутнього потомства, вони завдають шкоди сім'ї, державі, суспільству.

Більшість людей згодні з тим, що профілактика повинна бути важливим компонентом у сучасному підході до вирішення проблеми зловживання різними речовинами.

Література

1. Александров А.А. Курение и его профилактика в школе. Москва: Медиа Сфера, 1996. 96 с.
2. Немов Р.С. Психология. Учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений. В 3 кн. Кн.2. Психология образования. Москва: Просвещение: ВЛАДОС, 1995. 496 с.
3. Синяков А.Ф. Познать себя (самоконтроль физкультурника). Москва: Советский спорт, 1990. 40 с.
4. Сметанський М.І., Галузяк В. М., Слободянюк М.І., Шахов В.І. Атестація загальноосвітніх шкіл: монографія. Вінниця: РВВ ВАТ Віноблдрукарня, 2001. 310 с.
5. Смирнов Н.К. Здоровье сберегающие образовательные технологии в работе учителя и школы. Москва: АРКТИ, 2003. 272 с.
6. Школа без наркотиков: Книга для педагогов и родителей / Под научной ред. Л.М. Шпицыной и Е.И. Казаковой. 3-е изд., испр. и доп. Санкт-Перербург: Издательство "Образование – Культура", 2002. 160 с.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ

Побережна М. С.

Студентка магістратури ФДПОМ

Науковий керівник – проф. Галузяк В. М.

Проблема цілеспрямованого формування творчих здібностей особистості є однією з найбільш актуальних і водночас складних та малодосліджених. Дослідники висловлюють різні погляди щодо можливості педагогічного впливу на становлення творчої особистості. Одні вважають, що творчий потенціал індивіда визначається переважно успадкованими задатками, які неможливо компенсувати будь-якими виховними впливами. Інші, навпаки, наголошують на важливості соціальних і, зокрема, педагогічних факторів у становленні творчої обдарованості особистості. Так, О. Сисоєва зазначає, що розвиток творчих здібностей учнів передбачає цілеспрямоване, науково обґрунтоване конструювання змісту учіння, його дидактичного забезпечення, форм контролю і методів стимулювання творчої навчальної діяльності учнів [2, с. 111].

Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить, що розвиток творчого потенціалу особистості залежить від широкого комплексу різноманітних факторів: успадкованих задатків, особливостей соціального оточення, предметного середовища, характеру діяльності та міжособистісної взаємодії з оточуючими людьми, форм, методів і змісту навчально-виховного процесу, особливостей сімейного виховання, стилю педагогічного спілкування, психологічного мікроклімату. Однією з визначальних умов актуалізації й розвитку творчих здібностей учнів є наявність відповідного мікросередовища, яке, з одного боку, стимулює творчу активність, з іншого, – забезпечує свободу самовираження, можливості для вияву самостійності й ініціативності. Вочевидь, значні можливості для створення відповідного розвивального середовища, що стимулює вияв індивідуальних творчих можливостей учнів, забезпечуються за умов позакласної роботи. Саме тут, на відміну від більш регламентованого навчального про-